

ภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมจีนแปลไทยเรื่อง แม่ผมเก็บขยะขาย

Representations of Mothers in the Thai Translation of Chinese Literature

My Mother Collects and Sells Garbage

กอนิตะห์ มาหะ¹ แพรวา สมใจ^{2*} พัทฉลินจ์ จินนุ่น³ และปรียากรณ์ ชูแก้ว⁴

Konitah Maha¹ Preawa Somjai^{2*} Phatchalin Jeennoon³ and Pariyagorn Chookaew⁴

¹⁺²นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

³รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

⁴อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹⁺²Undergraduate, Department of Thai, Faculty of Education, Thaksin University

³Associate Professor Dr., Department of Thai, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

⁴Lecturer, Department of Thai, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

*Corresponding author, e-mail: preawa18434@gmail.com

Received June 24, 2025; Revised July 28, 2025; Accepted August 19, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมจีนแปลไทย เรื่อง แม่ผมเก็บขยะขาย ของจางไต้เซิงและหลี่เหว่ย แปลโดยสุตารัตน์ ปริญญาตุ้มชัย เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2551 โดยสำนักพิมพ์บริษัท วิ.พรินท์ (1991) จำกัด นำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งบทความนี้ผู้ศึกษาใช้แนวคิดของ Stuart Hall ในการวิเคราะห์ผลการศึกษาปรากฏภาพแทนของแม่ที่สำคัญ 6 ภาพแทน ได้แก่ 1) ภาพแทนของหญิงที่เห็นความสำคัญของการศึกษา 2) ภาพแทนของหญิงสู้ชีวิต 3) ภาพแทนผู้ซึ่งนำความคิดและจิตวิญญาณ 4) ภาพแทนชนชั้นล่างที่ยอมรับในวิถีของตน 5) ภาพแทนผู้สร้างแรงบันดาลใจและเป้าหมายของชีวิต และ 6) ภาพแทนของแม่เลี้ยงเดี่ยว ผลของการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นว่าภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมเรื่องนี้มีความเชื่อมโยงกับบริบททางสังคมและเศรษฐกิจ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร และบทบาทสำคัญของแม่ในครอบครัว แม้ต้องเผชิญความลำบากแต่แม่ยังยึดมั่นในคุณค่าของความขยันและการศึกษา ซึ่งสะท้อนบริบทสังคมและอุดมการณ์ในวรรณกรรมแปลเรื่องนี้

คำสำคัญ : ภาพแทนของแม่ แม่ผมเก็บขยะขาย นวนิยาย

Abstract

This article aims to analyze the representations of mothers in the Thai translation of the Chinese literary work *My Mother Collects and Sells Garbage* written by Zhang Haisheng and Li Wei and translated by Sudarat Parinyawuttiichai. The book was first published in 2008 by V.Print (1991) Co., Ltd. The study employs a descriptive-analytical approach grounded in Stuart Hall's theory of representation. The study identifies six significant representations of mothers: 1) a woman who values education, 2) a resilient woman, 3) a guide for thought and spirit, 4) a member of the lower class who accepts her way of life, 5) a source of inspiration and aspiration, and 6) a single mother. The findings indicate that the representations of mothers in this literary work are closely connected to the social and economic context. Furthermore, they reflect the value of sacrifice, diligence, and crucial role of mothers within the family. Despite facing hardships, the mother remains committed to the values of hard work and her child's education, which mirror the broader social context and underlying ideology embedded in this translated literary work.

Keywords : representations of mothers, my mother collects and sells garbage, novel

บทนำ

นวนิยาย คือ งานเขียนบันเทิงคดีประเภทหนึ่งที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องสมมติ หรือดัดแปลงจากเรื่องจริง มีการดำเนินเรื่องเป็นลำดับเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความบันเทิง นวนิยายสามารถสะท้อนความคิด อารมณ์ และจินตนาการของผู้เขียนผ่านตัวละคร และเหตุการณ์ในเรื่อง ดังที่ สุพิชญา จันทราช (2561 : 16) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีที่ดัดแปลงมาจากจินตนาการของผู้เขียน บางครั้งนวนิยายจะอาศัยฉากเหตุการณ์จริง หรืออิงความเป็นจริงเข้ามาเกี่ยวข้องในการแต่งนวนิยายด้วยเช่นกัน โดยมีเรื่องราวการบรรยายเหตุการณ์อย่างปูลูชนทั่วไป มีตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ในเรื่อง และสถานที่ที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้นวนิยายยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดเรื่องราว ประสบการณ์ และแนวคิดผ่านการเล่าเรื่อง

ในนวนิยายมีการนำเสนอภาพแทนของตัวละคร ฉาก หรือเหตุการณ์ที่มีนัยเชิงสัญลักษณ์หลากหลายรูปแบบ ซึ่งช่วยให้เนื้อเรื่องมีความลึกซึ้งและเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ตีความหลายระดับ ซึ่งภาพแทน หมายถึงสัญลักษณ์หรือสิ่งที่ถูกใช้แทนแนวคิดหรือความหมายบางอย่าง โดยศิริพร ภักดีผาสุก (2561, อ้างถึงใน เหวินตัน ฉิน, 2566) ได้กล่าวถึงความหมายของภาพแทนไว้ว่า คือ การใช้ภาษาหรือสัญลักษณ์ถ่ายทอด หรือนำเสนอภาพสรรพสิ่งต่าง ๆ ในความคิดให้ผู้อื่นหรือโลกภายนอกได้รับรู้ โดยผ่านขั้นตอนการตัดสินใจและประเมินค่า การตีความและการ

เลือกสรรแง่มุม ซึ่งภาพแทนจะช่วยเพิ่มคุณค่าทางศิลปะของนวนิยาย และทำให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวกับประสบการณ์และความคิดของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาพบว่าในวรรณกรรมจีนแปลไทย เรื่อง แม่ผมเก็บขยะขาย ของจางไห่เซิงและหลี่เหว่ย นำเสนอภาพแทนของตัวละครแม่ไว้อย่างน่าสนใจ โดยถ่ายทอดเรื่องราวของแม่ผู้มีอาชีพเก็บขยะขายเพื่อนำเงินมาเลี้ยงดูลูก แม้ว่าจะต้องเผชิญกับความยากลำบากและสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย แต่เธอก็ยังคงยึดมั่นในความรักและความหวังที่จะสร้างอนาคตที่ดีให้กับลูกของตน ภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมเรื่องนี้ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่ในมิติของผู้ให้กำเนิดหรือผู้เลี้ยงดูลูกเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของแม่ในด้านอื่นๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นภาพแทนของแม่ที่สะท้อนความเป็นจริงของสังคมได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดภาพแทนมาหลอมรวมกับสถาบันครอบครัว ทำให้เห็นถึงความหลากหลายของแนวคิดภาพแทนที่สามารถผนวกเข้ากับการวิเคราะห์สถาบันต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งในอนาคตแนวคิดภาพแทนจะถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ถึงสถาบันอื่น ๆ อีกด้วย

การศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับภาพแทนมีหลากหลายมิติ เช่น ละอองดาว จิตต์พิริยะการ (2562) ศึกษาเรื่อง หญิงม่าย : ภาพแทนนางเอกชายขอบในนวนิยายไทยร่วมสมัย และชญาณิน บุญสงค์ศักดิ์ กับ ธนพร หมูคำ (2565) ศึกษาภาพแทนชายไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ “เลือดข้นคนจาง” ปิ่นอนงค์ จำปาเงิน (2566) ศึกษาภาพแทนแม่เลี้ยงเดี่ยวในนวนิยายเรื่อง The single mom คุณแม่เลี้ยงเดี่ยวหัวใจฟุ้งฟรั้ง จากการค้นคว้าพบว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมจีนแปลไทย โดยเฉพาะในเรื่อง แม่ผมเก็บขยะขาย ซึ่งได้นำเสนอภาพแทนของแม่ในหลายแง่มุม ทั้งในฐานะแม่เลี้ยงเดี่ยวที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากในสังคมที่ไม่เอื้ออำนวย ความรักและความเสียสละของแม่ที่ทำงานหนักเพื่อลูกเพียงลำพัง ท่ามกลางปัญหาความยากจน ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมจีนแปลไทย เรื่อง แม่ผมเก็บขยะขาย เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาท ความรัก ความเสียสละ และความมุ่งมั่นที่ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคในการสร้างอนาคตที่ดีให้กับลูก

กรอบแนวคิด/กรอบทฤษฎี

Stuart hall (2540, อ้างถึงใน ชุนชูเหล่ย และจันท์สุตา ไชยประเสริฐ, 2566) กล่าวว่า ภาพตัวแทนเป็นผลผลิตทางความคิดของภาพในใจของคน มีภาษาเป็นสื่อกลางการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ (Things) แนวคิด (Concepts) และระบบสัญญาณ (Signs) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้เป็นหัวใจสำคัญของการให้ความหมายสิ่งต่าง ๆ ในโลกความจริง ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ ผู้คน เหตุการณ์ หรือแม้กระทั่งความคิดที่เป็นนามธรรม รวมถึงกระบวนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทั้งสามสิ่งอันประกอบกันแล้ว เรียกว่าภาพแทน หรือภาพตัวแทน

เสนาะ เจริญพร (2546, อ้างถึงใน ละอองดาว จิตต์พิริยะการ, 2562) กล่าวว่า ภาพแทน เป็นภาพจำลองสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งนำเสนอผ่านวรรณกรรมหรือประติมากรรมทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ในฐานะที่ภาพจำลองนั้นสร้างขึ้นจากการคัดเลือก ประดับแต่ง ชับเน้นคุณลักษณะบางอย่างจากความเป็นจริง คติความเชื่อ และค่านิยมบางประการ รายละเอียดต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพเสนอหนึ่ง ๆ จึงร่วมกันทำหน้าที่สื่อความหมาย และคุณค่าอย่าง

ใดอย่างหนึ่งในเชิงสังคมวัฒนธรรมเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ภาพเสนอไม่ได้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าความเป็นจริงเป็นเช่นไร เพราะไม่ใช่ภาพสะท้อน แต่บ่งบอกให้ทราบว่าคนในสังคมมีความเชื่อ ความคาดหวัง และให้ความหมายคุณค่าต่อสิ่งที่ถูกนำเสนออย่างไร

สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2548, อ้างถึงใน หยางฉาน และจันทร์สุตา ไชยประเสริฐ, 2565) ได้อธิบายความหมายของภาพแทนว่า ภาพแทน representation ในภาษาอังกฤษได้มีการนำเสนอแนวคิดที่อาจจะไม่สามารถแปลความหมายออกมาว่าเป็นแค่ ภาพแทน เนื่องจากคำว่า ภาพแทนอาจอธิบายได้เพียงว่าเป็นผลผลิตหรือวัตถุสำเร็จเท่านั้น แต่คำว่า representation ยังหมายรวมไปถึงกระบวนการนำเสนอด้วย ดังนั้นจึงสามารถแปลออกมาได้ว่า การนำเสนอภาพแทน คำว่า ภาพแทนจึงมีความหมายนัยยะที่ซับซ้อนมาก ภาพแทนในวรรณกรรมจึงไม่ใช่ภาพแทนของความเป็นจริงในอุดมคติ หากแต่เป็นภาพแทนจากมุมมองของผู้เขียน ผู้แต่งหรือผู้สร้างโดยเฉพาะ ซึ่งมักมีความเกี่ยวข้องกับกรอบวาทกรรม

สรุปได้ว่าภาพแทน เป็นกระบวนการที่มนุษย์ใช้ในการสร้างและถ่ายทอดความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ ในโลก ผ่านการเลือกสรร จัดวาง และสื่อสาร โดยมีภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งของ แนวคิด และสัญลักษณ์ทางสังคม แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่า ภาพแทนไม่ใช่การสะท้อนความจริงโดยตรงไปตรงมา หากแต่เป็นผลผลิตของการรับรู้ ความคิด และบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่ผู้สร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นนักเขียน นักเล่าเรื่อง หรือผู้ผลิตสื่อ ใช้ในการคัดเลือกและขบขันบางแง่มุมของความเป็นจริง ภาพแทนจึงไม่ใช่เพียงสิ่งที่แทนความจริง แต่ยังรวมถึงกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงมุมมอง ความเชื่อ ค่านิยม และวาทกรรมที่ครอบงำอยู่ในแต่ละบริบทอีกด้วย กล่าวได้ว่า ภาพแทนคือเครื่องมือทางวัฒนธรรมที่สื่อถึงความหมาย ความคาดหวัง และอุดมคติของสังคม มากกว่าจะเป็นภาพสะท้อนของสิ่งที่เป็นอยู่จริง

ภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมแปลเรื่อง แม่ผมเก็บขยะขาย

ภาพแทนถือเป็นเครื่องมือทางศิลปะที่นักเขียนนำมาใช้เพื่อสื่อความหมาย โดยสามารถปรากฏในรูปแบบของสิ่งของ บุคคล เหตุการณ์ สถานที่ หรือแม้แต่พฤติกรรมที่แฝงนัยยะทางอารมณ์ ความคิด หรือค่านิยมทางสังคม ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านสามารถตีความเรื่องราวได้หลายมิติ การใช้ภาพแทนในวรรณกรรมไม่เพียงช่วยเพิ่มความน่าสนใจให้กับเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ และทัศนคติของผู้คนในยุคสมัยหรือสังคมนั้น ๆ อีกด้วย ดังนั้น ภาพแทนจึงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างสีสันและความหมายให้กับวรรณกรรม ทำให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงกับเรื่องราวได้อย่างลึกซึ้ง และเปิดโอกาสให้เกิดการตีความที่หลากหลาย

ในวรรณกรรมแปลเรื่อง แม่ผมเก็บขยะขาย ผู้เขียนได้สร้างภาพแทนของตัวละครแม่ไว้อย่างหลากหลาย เพื่อสะท้อนบทบาทและคุณค่าของแม่ในฐานะผู้ที่เห็นความสำคัญของการศึกษา หนีงสู้ชีวิต ผู้ชี้แนะทางความคิดและจิตวิญญาณ ขนชั้นล่างที่ยอมรับในวิถีของตนเอง ผู้สร้างแรงบันดาลใจและเป้าหมายของชีวิต และแม่เลี้ยงเดี่ยว ดังนี้

1. ภาพแทนของหญิงที่เห็นความสำคัญของการศึกษา

แม่ที่เห็นความสำคัญของการศึกษา คือผู้ที่ตระหนักว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของลูก มุ่งหวังให้ลูกมีอนาคตที่มั่นคงและก้าวหน้า ไม่ว่าจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะใดก็ตาม แม่เช่นนี้พร้อมเสียสละทุกสิ่ง เพื่อให้ลูกได้มีโอกาสเรียนรู้ เติบโต และพัฒนาตนเองอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมจีนที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา วรรณกรรมเรื่องนี้ได้นำเสนอภาพแทนของแม่ที่ต้องการให้ลูกได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ดี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผม...วันนี้ครูบอกว่าสามารถส่งจองหนังสืออ่านประกอบการเรียนได้แล้ว... ผม...
อยากส่งจองหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาจีนสักหน่อย มันมีประโยชน์มากในการ
เขียนเรียงความ...”

แม่นิ่งหน้าเล็กน้อย แต่ยังคงมีรอยยิ้มปรากฏออกมาทันทีแล้วบอกว่า “อืม ควรส่ง
จองอย่างยิ่ง แม่จะเอาเงินให้ลูกภายในสองวันนี้”

(จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 15)

“บอกว่าจองหนังสืออ่านประกอบการเขียนเรียงความไม่ใช่หรือ” แม่ใช้ฝ่ามือกำเงิน
ปึกนั้นอย่างตึงตังตั้งใจ ส่งถึงมือผม

(จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 19)

จากตัวอย่างข้างต้นชี้ให้เห็นถึงภาพแทนของแม่ในฐานะผู้หญิงที่ทุ่มเทและเสียสละ แม่จะต้องเผชิญกับอุปสรรคทางการเงิน แต่ก็ยังมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนการศึกษาของลูกอย่างเต็มที่ เมื่อเห็นว่าลูกมีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อการเรียน แม้ว่าแม่จะมีความกังวลใจ ซึ่งสังเกตได้จากอาการนิ่วหน้าที่เป็นสัญญาณของภาระที่หนักอึ้ง แต่ก็ยังให้คำมั่นว่าจะหาเงินให้ลูกตามความต้องการ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเสียสละ ความพยายาม และความอดทนของแม่ที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนในการหารายได้ เพื่อให้ลูกมีโอกาสด้านการศึกษา สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมจีนที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาในฐานะหนทางสู่อนาคตที่ดี ในที่สุดแม่ก็สามารถหาเงินมาได้ตามที่สัญญาไว้ แสดงถึงบทบาทของแม่ที่ไม่เพียงแต่เลี้ยงดู แต่ยังเป็นเสาหลักของครอบครัวที่พร้อมต่อสู้เพื่ออนาคตของลูก

2. ภาพแทนของหญิงสู้ชีวิต

ผู้หญิงที่แม้จะเผชิญกับอุปสรรค ความยากลำบาก หรือความท้าทายในชีวิตเพียงใด ก็ยังคงยืนหยัดมุ่งมั่น และไม่ย่อท้อต่อปัญหา ยังคงใช้ความพยายาม ความเข้มแข็ง และความเสียสละเป็นพลังในการขับเคลื่อนชีวิต เพื่อความอยู่รอดของตนเองและคนที่รัก ถือเป็นสัญลักษณ์ของความเข้มแข็งทางจิตใจและเจตจำนงอันแน่วแน่ ไม่เพียงแต่ยืนหยัดในวันที่อ่อนล้า หากยังเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้คนรอบข้าง แสดงให้

เห็นว่าความรักและความอดทนสามารถเปลี่ยนความยากลำบากให้กลายเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ทันใดนั้นรถขับแวก่งทีหนึ่ง พวกขวด กระป๋อง หนังสือพิมพ์ก็ลื่นหล่นออกมา แม่ก็ลงเก็บขึ้นมาใส่รถทีละชิ้น ในขณะที่แม่ลุกขึ้นผมพบว่าหลังของแม่ค่อมงอ บ้างแล้ว และเมื่อไหร่กันที่ผมของแม่มีสีขาวขึ้นแซมมากมายขนาดนี้ ? ในใจผม รู้สึกรันทด แม่อายุไม่ถึงสี่สิบ ควรจะเป็นเช่นแม่ของหนีหนี ที่ดัดผมทรงทันสมัย เป็นลอน ทาปากสีแดง หรือคล้ายแม่ของอาฮวน ที่ดูสดใสเรียบร้อย แต่แม่ของพวกเรากลับสวมใส่เสื้อผ้าขอมซ่อ ร่างบอบบางยืนหยัดหาเลี้ยงคนทั้งบ้านด้วยความเหนื่อยยาก

(จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 69)

การที่ลูกเปรียบเทียบกับแม่ของตนกับแม่ของเพื่อนที่มีอายุใกล้เคียงกัน ชี้ให้เห็นถึงภาระที่แม่ต้องแบกรับ จนไม่มีเวลาแม้แต่จะดูแลตัวเอง ทำให้ร่างกายของแม่ดูทรุดโทรมก่อนวัย ผมหงอกแซมเต็มศีรษะ และหลังที่เคยตั้งตรงกลับค่อม ๆ โค้งงอลง สิ่งนี้เป็นการสะท้อนถึงชีวิตที่เต็มไปด้วยความเหนื่อยยาก ขาดความสะดวกสบายเหมือนครอบครัวอื่น แม้จะต้องเผชิญกับความเหนื่อยล้าเพียงใด แม่ก็ยังคงทุ่มเทและเสียสละโดยไม่คำนึงถึงความสุขของตนเอง เพียงเพื่อให้ครอบครัวได้มีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3. ภาพแทนผู้ชี้นำทางความคิดและจิตวิญญาณ

แม่คือบุคคลสำคัญที่มีบทบาทมากกว่าการเป็นผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดู เพราะแม่ยังทำหน้าที่เป็นผู้ชี้นำทางความคิดให้แก่ลูก คอยปลูกฝังแนวคิด ทศนคติ และค่านิยมที่สำคัญให้แก่ลูก อีกทั้งยังเป็นผู้ที่คอยแนะนำแนวทางเมื่อลูกต้องเผชิญกับความสับสนในชีวิต คำสอนของแม่เปรียบเหมือนแสงสว่างที่คอยชี้ทางให้ลูกเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ในวรรณกรรมเรื่องนี้ได้นำเสนอให้เห็นภาพแทนของแม่ผู้ชี้นำทางความคิดของลูกให้ไปสู่เส้นทางที่ดีและถูกต้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แม่ ผมไม่เรียนหนังสือแล้ว ผมจะอยู่เป็นเพื่อนข้างกายแม่”

“พูดเหลวไหลอีกแล้ว แม่ต้องแก่ชรา ! หากวันหนึ่งแม่ไม่อยู่แล้ว ลูกจะทำอย่างไรล่ะ ? จะเก็บของเก่าเหมือนแม่นั้นหรือ ?”

(จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 123)

แม่พยายามส่งเสริมให้ลูกตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาและการสร้างอนาคต เมื่อเห็นว่าลูกมีความคิดที่จะละทิ้งการเรียนเพียงเพื่อต้องการอยู่เคียงข้างแม่ แม่จึงใช้คำพูดเตือนสติ ไม่ใช่เพียงเพื่อห้ามปราม แต่เพื่อชี้ให้เห็นถึงความจริงของชีวิต ว่าไม่มีใครสามารถพึ่งพาแม่ไปได้ตลอด การดำเนินชีวิตจึงต้องอาศัยความรับผิดชอบและการเตรียมความพร้อมเพื่ออนาคตตนเอง คำพูดของแม่จึงไม่ใช่เพียงถ้อยคำของความหวังใจ แต่

เป็นการปลูกให้ลูกคิดถึงเส้นทางชีวิต และเข้าใจว่าการศึกษาคือกุญแจสำคัญที่จะพาชีวิตไปสู่ความมั่นคง ไม่ต้องเผชิญกับความยากลำบากเช่นเดียวกับแม่ อีกทั้งยังสะท้อนถึงความตั้งใจของแม่ที่ต้องการให้ลูกเติบโตขึ้นเป็นคนที่พึ่งพาตนเองได้ในอนาคต ด้วยเหตุนี้แม่จึงพยายามชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง พร้อมปลูกฝังแนวคิดที่ส่งเสริมให้ลูกมีความรับผิดชอบต่อชีวิตตนเอง

แม่มองดูแล้วตะลึงอยู่ครู่หนึ่งก่อนดำหนิว่า “ซื้ออันนี้มาทำไม ? ลูกเอาเงินมากมายมาจากไหน ?”

“อันนี้ราคาไม่เท่าไรหรอก ครึ่งก่อนที่แม่ให้เงินผมซื้อหนังสือเล่มมา”

“จริง ๆ เลย เรื่องอะไรต้องเสียเงินซื้อของพวกนี้นะ ? มีเงินเอาไปซื้อพวกหนังสือและเครื่องเขียน หรือซื้อขนมให้ตัวเองกินยังดีกว่า”

(จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 81)

คำพูดของแม่ชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับคุณค่าของเงินและการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม แม่ไม่ได้ตำหนิลูกเพียงเพราะการซื้อของ แต่พยายามสอนให้ลูกเข้าใจถึงความจำเป็นในการใช้เงินอย่างรู้คุณค่า โดยสอนให้เห็นว่าหากมีเงินเหลือ ควรนำไปใช้ในสิ่งที่เกิดประโยชน์มากกว่า เช่น การซื้อหนังสือหรือเครื่องเขียนเพื่อการศึกษา หรือใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นต่อร่างกายมากกว่าการซื้อของที่ไม่จำเป็น แนวคิดของแม่สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการปลูกฝังทัศนคติเรื่องการบริหารจัดการเงินอย่างมีสติ รู้จักไตร่ตรองก่อนใช้จ่าย รวมถึงการเน้นย้ำถึงคุณค่าของการศึกษา และการรู้จักประเมินความจำเป็นของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต

แม่มักมักเก็บของใช้ที่คนอื่น ๆ ทิ้งกลับมาด้วย จากนั้นก็ใช้วิธีการต่าง ๆ ทำให้พวกมันเปลี่ยนเป็นสิ่งของที่ใช้งานได้ ยามที่ผมกับพี่บ่นว่าไม่มีโต๊ะเขียนหนังสือ แม่ก็ไม่รู้ไปนำโต๊ะมาจากไหนตัวหนึ่ง มองดูแล้วยังใหม่มาก แต่เพียงใช้มือกดลงก็จะโคลงเคลงส่งเสียงเอี๊ยดอ๊าดออกมา แม่หาตะปุมหลายตัว ใช้ค้อนตอกที่นี้ ทุบ ๆ ที่นั่น ใช้เวลาไม่นานโต๊ะก็ออกมาแข็งแรงมั่นคงแล้ว ผมกับแม่ดีใจอยู่บ้าง แต่ขณะเดียวกันในใจก็เกิดความรู้สึกแปลก ๆ ขึ้นมา

(จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 28-29)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นภาพแทนของแม่ที่ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายและยึดหลักความพอเพียง รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยนำของเหลือใช้มาดัดแปลงเป็นสิ่งของที่สามารถใช้งานได้อีกครั้ง แสดงให้เห็นถึงความประหยัด และความสามารถในการแก้ปัญหา แม้จะต้องเผชิญกับความขาดแคลน แม้มิย่อท้อต่ออุปสรรค แต่กลับมองหาโอกาสและแนวทางในการรับมือ สิ่งนี้ไม่เพียงช่วยให้ครอบครัวสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ แต่ยังเป็นแบบอย่างในการปลูกฝังแนวคิดเรื่องความพอเพียงให้แก่ลูก ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มากกว่าการสั่งสอนด้วยถ้อยคำเพียงอย่างเดียว

4. ภาพแทนชนชั้นล่างที่ยอมรับในวิถีของตนเอง

แม่เป็นหญิงผู้ต้องเผชิญกับความยากลำบากในชีวิต แต่กลับเลือกที่จะดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายและพอเพียง ไม่ได้แสวงหาความหรูหราหรือไขว่คว้าความสะดวกสบายเกินจำเป็น แม้จะเติบโตมาในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยอุปสรรค แม่ก็ไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตา กลับมีความพอใจในสิ่งที่ตนมี และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี วรรณกรรมเรื่องนี้ได้นำเสนอภาพแทนของชนชั้นล่างที่ใฝ่ดี ผู้ซึ่งแม้จะมีโอกาสได้ใช้ชีวิตที่สุขสบายขึ้น แต่ก็ยังคงยึดมั่นในความเรียบง่าย และเลือกใช้ชีวิตตามแนวทางของตนเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แม่วางใจได้ ผมจะตั้งใจเล่าเรียน ภายภาคหน้าจะรับแม่ไปอยู่อย่างสุขสบาย”

คำพูดของพี่ประโยชน์คล้ายดังคำสัญญา

“รู้จักขยันก็ดีแล้ว อย่าได้เป็นห่วงแม่เลย แม่ล่ะ ชั่วชีวิตนี้อยู่ที่นี่ก็ได้”

(จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 128-129)

แม่เป็นตัวแทนของผู้หญิงที่แม่จะอยู่ในสถานะที่ขัดสนทางเศรษฐกิจ ต้องทำงานหนัก และเผชิญกับความยากลำบากในชีวิตประจำวัน แต่ก็ไม่เคยย่อท้อต่อโชคชะตา หรือปล่อยให้ตนเองจมอยู่กับความสิ้นหวัง คำพูดของแม่แสดงให้เห็นถึงความคิดของผู้ที่ยอมรับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองโดยไม่รู้สึกรำคาญหรือเดือดร้อน ไม่ได้โยนหาความมั่งคั่งหรือชีวิตที่สะดวกสบาย หากแต่ให้ความสำคัญกับความขยัน ความอดทน และการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่มีอยู่ โดยไม่ได้มองว่าความลำบากเป็นอุปสรรค แต่เลือกที่จะมองโลกในแง่บวก ยอมรับในวิถีชีวิตของตนเอง โดยไม่ได้รู้สึกว่าตนเองต่ำต้อยหรือเป็นภาระของสังคม

5. ภาพแทนผู้สร้างแรงบันดาลใจและเป้าหมายของชีวิต

แม่ไม่ได้เป็นเพียงผู้ให้กำเนิด แต่ยังเป็นแรงบันดาลใจและพลังสนับสนุนที่ยิ่งใหญ่ให้แก่ลูก ทั้งทางร่างกายและจิตใจ แม่คือผู้ที่ปลูกฝังความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง ให้ลูกกล้าที่จะฝันและลงมือทำตามเป้าหมายของตนเอง ถึงแม้ไม่มีทรัพย์สินเงินทองมากมาย แต่แม่ยังคงมอบความรักและให้การสนับสนุนลูกอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ไม่ว่าลูกจะเจออุปสรรคหรือความล้มเหลวแค่ไหน แม่ก็ยังเป็นกำลังใจให้เสมอ สอนให้ลูกรู้จักความอดทน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แม้ว่าผมจะสอบได้มัธยม” ผมถามเสียงอ่อนระโหย “แนนอน” “ถ้าสอบไม่ได้จะทำอย่างไรล่ะ ?” “นี่ไม่เหมือนอาหนาน อาหนานของพวกเราเป็นเด็กที่มีความมั่นใจมาตลอด” แม่พูดพลางยิ้ม “แต่ถ้าหากผมเกิดสอบไม่ได้ แม่เสียใจมากมั๊ย ? ยังมี พ่อก็จะโกรธผมด้วย” ใบหน้าผมกลัดกลุ้ม

“เด็กโง่ไม่ว่าเรื่องอะไรขอเพียงพยายามก็พอหากคิดเสมอว่าไม่ได้ยอมไม่ได้แนนอน ขอเพียงลูกมีความพยายาม ! ไม่ว่าลำบากอย่างไรก็ผ่านพ้นไปได้ ยกตัวอย่างงานเก็บขยะของเก่าของแม่ คนอื่นต่างรู้สึกสกปรก ทั้งเหนื่อย หา

คนเลี้ยงไม่รอด แต่แม่ไม่เชื่อ อาศัยร่างกายของตนเองทำงานยังจะอดตายหรือ ? ลูก
ดูสิ หลายปีมานี้ก็ผ่านมาได้ พวกลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว จะสร้างเกียรติยศให้
แม่แล้วนะ ! ”

(จางไท่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 122-123)

เมื่อเห็นว่าลูกมีความวิตกกังวลและขาดความมั่นใจในการสอบ แม่จึงไม่เพียงแค่ว่าให้คำปลอบโยน แต่
ยังให้กำลังใจด้วยการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ผ่านการช่วยให้ลูกนึกถึงอดีตในช่วงเวลาที่เคยเป็นเด็กที่
กล้าแสดงออกและมั่นใจในตนเอง ซึ่งการเตือนให้ลูกเห็นถึงความแข็งแกร่งในตนเองจะช่วยให้ลูกเข้าใจ
ศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง และเชื่อมั่นในความสามารถของตัวเองมากยิ่งขึ้น นอกจากการเสริมสร้างความ
มั่นใจให้ลูกแล้ว แม่ยังใช้ตนเองเป็นตัวอย่างของความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงานหนัก ผ่านอาชีพเก็บ
ขยะขายเพื่อเลี้ยงดูลูก ภาพของแม่ที่ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและสู้ชีวิตอย่างไม่ยอมแพ้ กลายเป็นแรงบันดาลใจให้
ลูกมีความตั้งใจเรียน และใฝ่ฝันที่จะมีอาชีพที่มั่นคง เพื่อยกระดับชีวิตของตนเอง จากการยึดแม่เป็นแบบอย่าง
และแรงบันดาลใจ การสนับสนุนและแรงบันดาลใจจากแม่ในลักษณะนี้ช่วยหล่อหลอมให้ลูกมีทัศนคติที่เข้มแข็ง
พร้อมเผชิญกับอุปสรรคในชีวิต และก้าวไปสู่ความสำเร็จโดยไม่ทิ้งคุณค่าของครอบครัว รวมถึงความมุ่งมั่นที่จะ
สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น ดังที่แม่ได้สอนและแสดงให้เห็นมาตลอด

“ทำไมยังไม่นอนอีก” แม่ถามขึ้น

“ทุกวันแม่ตื่นแต่เช้ากว่าจะได้นอนก็ดึกดื่น ไม่รู้สึกเหนื่อยบ้างหรือ ?”

แม่วางสิ่งของในมือลง มองผมยิ้ม ๆ “แม่มีลูกที่ใฝ่ดีอย่างพวกเธอจะเหนื่อยได้
อย่างไรงั้น ?”

“ใช่ ! รอพอเราโตขึ้น หาเงินได้แล้ว จะซื้อเสื้อใหม่ให้แม่ ให้แม่อยู่บ้านที่ดีที่สุด
ถึงเวลานั้นจะไม่ให้แม่ต้องลำบากอีกต่อไป อยู่บ้านสบาย ๆ อย่างมีความสุข”

“เด็กโง่ แค่ว่าพูดประโยคนี้ก็พอแล้ว”

(จางไท่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 77)

แม่ทำงานหนักทุกวันตั้งแต่เช้าจรดค่ำโดยไม่เคยเอ่ยถึงความเหน็ดเหนื่อย เพราะสิ่งที่หล่อเลี้ยงหัวใจ
ของแม่ คือการที่ได้เห็นลูกเติบโตเป็นคนดีและมีความมุ่งมั่นในชีวิต แม้ว่าลูกจะตระหนักถึงความลำบากของแม่
และตั้งใจตอบแทนพระคุณด้วยการมอบความสะดวกสบายให้ในอนาคต แต่สำหรับแม่แล้วสิ่งที่มีค่ามากกว่า
วัตถุสิ่งของ คือคำพูดและความตั้งใจจริงของลูก สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าแม่ไม่ได้เป็นเพียงผู้เลี้ยงดู แต่ยังเป็น
แรงผลักดันให้ลูกมีความมุ่งมั่นและพยายามก้าวเดินไปข้างหน้า แม่จึงเป็นแบบอย่างของความอดทน ความ
เสียสละ และความรักอันบริสุทธิ์ ที่ค่อย ๆ หล่อหลอมให้ลูกเติบโตขึ้นอย่างมีเป้าหมาย และเห็นคุณค่าของ
ความกตัญญู

ผมพูดกับพ่อของอาเลียงอย่างจริงจังพร้อมยกเหตุผลต่างๆ อีกมาก พ่อของอาเลียงฟังก็ศีรษะติด ๆ กัน จากนั้นเงยหน้ามองผมอย่างนับถือ “ครูคงต้องเรียนหนังสือมาไม่น้อยเลยนะครับ” ผมไม่ได้ตอบ เขาพูดกับตัวเองต่อไปว่า “อบรมดี เช่นนี้ พ่อแม่ก็ต้องมีความรู้แน่ ไม่เหมือนผมที่เป็นคนที่ไม่มีการศึกษา”

ผมพูดเสียงเบา “แม่ของผมเป็นเพียงแค่คนเก็บขยะของเก่าคนหนึ่งเท่านั้น แต่เธอเป็นแม่ที่ดีที่สุดในโลก”

(จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 202-203)

แม่ที่เลี้ยงดูลูกจนประสบความสำเร็จ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงหรือมีฐานะทางการเงินมั่นคง แต่เป็นผู้ที่สามารถปลูกฝังคุณค่าชีวิต และแนวคิดที่ถูกต้องให้แก่ลูก เพราะสิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นรากฐานสำคัญที่ติดตัวลูกไปตลอดชีวิต แม้ว่าแม่จะประกอบอาชีพเก็บขยะขาย ซึ่งอาจถูกมองว่าเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติในสายตาของหลาย ๆ คน แต่แม่กลับสร้างความหมายให้กับตนเองด้วยการสอนลูกให้รู้จักคิดวิเคราะห์ มีเหตุผล และมองเห็นคุณค่าในตนเอง การเลี้ยงดูที่แม่มอบให้ไม่ใช่แค่การดูแลด้านร่างกายหรือให้การสนับสนุนเท่านั้น แต่เป็นการปลูกฝังแนวคิดเชิงบวกในการใช้ชีวิต ลูกจึงสามารถนำสิ่งที่แม่สอนไปใช้ในการพัฒนาตนเองจนเติบโตเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จทั้งในหน้าที่การงานและในชีวิตส่วนตัว

“ ช่วงลัดนิ้วมือเวลาสองปีผ่านไปแล้ว ในที่สุดผมก็ทำความฝันตัวเองให้เป็นจริง สอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยครูแห่งไทเปได้ วันที่มาส่งพวกเราท่าทางของแม่ รันทดใจอยู่บ้าง ตลอดทางแม่พร่ำพูดกำชับไม่หยุด กลัวว่าจะตกหล่นไปแม้สักประโยค ถึงสถานีโดยสาร น้ำเสียงของแม่กลับแหบแห้งไปบ้างแล้ว พี่ไปซื้อน้ำเย็นส่งให้แม่ แม่ใช้มือจับขวดน้ำไว้แน่นกำลังจะบิดเปิดออกแต่กลับหลุดลง นิ้วมือขยับไปมาสองที ในที่สุดก็เปิดออกได้ แล้วส่งขวดน้ำกลับคืนพี่ “เก็บไว้กินบนรถเถอะ” ขึ้นรถแล้วยังเขย่งปลายเท้ามอง ปากก็พูด “อย่าห่วงแต่เรียนหนังสือ ต้องดูแลร่างกายตัวเองให้ดีด้วย”

(จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 134)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนถึงบทบาทของแม่ในฐานะผู้เลี้ยงดูที่เปี่ยมด้วยความรักและความห่วงใย จนสามารถพาลูกก้าวผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้ โดยเฉพาะการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งนับเป็นก้าวสำคัญของลูกในการทำตามความฝัน แม้ลูกจะเติบโตและสามารถดูแลตนเองได้แล้ว แม่ก็ยังห่วงใยในทุกรายละเอียดของชีวิต ไม่ใช่เพียงเรื่องการเรียนเท่านั้น แต่รวมถึงสุขภาพ ความเป็นอยู่ และสภาพจิตใจของลูก แม่คอยพร่ำสอนและให้คำแนะนำเสมอ แม้กระทั่งในช่วงเวลาสุดท้ายก่อนที่ลูกจะออกเดินทาง ความรักอันบริสุทธิ์ที่แม่มอบให้นั้น มุ่งหวังเพียงให้ลูกมีชีวิตที่ดีและมั่นคง สิ่งเหล่านี้จึงทำให้แม่ไม่ได้

เป็นเพียงผู้เลี้ยงดู แต่ยังเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่คอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ไม่ว่าจะในช่วงเวลาที่ยากลำบาก หรือในช่วงเวลาแห่งความสำเร็จ แม่ยังคงอยู่เคียงข้างเสมอ คำสอนและความรักของแม่จะติดตัวลูกไปตลอดชีวิต และกลายเป็นพลังที่ผลักดันให้ลูกสามารถเผชิญหน้ากับอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างเข้มแข็งและไม่ย่อท้อ

6. ภาพแทนของแม่เลี้ยงเดี่ยว

แม่เลี้ยงเดี่ยวคือผู้หญิงที่ต้องแบกรับภาระในการเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง หลังจากต้องเผชิญกับการสูญเสียคู่ชีวิตหรือการแยกทาง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เต็มไปด้วยความทุกข์ทรมาน แม่จะขาดการสนับสนุนจากคู่ชีวิต แม่เลี้ยงเดี่ยวยังคงทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจในการทำหน้าที่ของความเป็นแม่อย่างเต็มที่ เพื่อให้ลูกเติบโตขึ้นอย่างมีความสุขและมีอนาคตที่ดี การเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากต้องเผชิญกับความยากลำบากในหลายด้าน ทั้งการจัดสรรเวลาในการทำงาน การดูแลลูก และการสร้างความมั่นคงทางการเงิน แต่แม่จะต้องเผชิญกับอุปสรรคมากมาย แม่เลี้ยงเดี่ยวยังสามารถเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ลูก และเป็นแบบอย่างของความเข้มแข็งในการเผชิญกับอุปสรรคในชีวิต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ภายหลังพ่อรู้จักกับแม่ ต่อมาก็มีลูกใจ” แม่หัวเราะออกมาแล้ว

“มีภาระทางบ้านหนักขึ้น พ่อของลูกจึงไปไทเป ชีวิตความเป็นอยู่ก็ดีขึ้น แต่ว่าพ่อของลูกเขา...ครั้งนั้นลูกตัวร้อนจัดกลางดึก แม่ตกใจทำอะไรไม่ถูก โทรศัพท์ไปหาพ่อของลูก เขาทำงานเหนื่อยทั้งวันก็รีบร้อนกลับมา ผลก็คือระหว่างทาง รถบรรทุกคันหนึ่ง...” แม่พูดต่อไม่ออกแล้ว

(จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย, 2551, น. 104)

จากข้อความข้างต้น สะท้อนถึงที่มาของการเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวซึ่งเกิดจากเหตุการณ์ที่เต็มไปด้วยความสูญเสียและความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม เมื่อพ่อของลูกจากไปอย่างกะทันหัน แม่จึงต้องรับหน้าที่ในการเลี้ยงดูลูกเพียงลำพัง แม่จะต้องเผชิญกับช่วงเวลาที่ยากลำบากและเต็มไปด้วยความโศกเศร้าเพียงใด แม่ก็ยังต้องเข้มแข็งเพื่อประคับประคองชีวิตของลูกให้ดำเนินต่อไป ความรักและความหวังของแม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ลูกเจ็บป่วยอย่างหนัก จนแม่ต้องรีบขอความช่วยเหลือจากพ่อ ซึ่งนำไปสู่เหตุการณ์สะเทือนใจและกลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของชีวิตครอบครัว การเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวในสถานการณ์เช่นนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะนอกจากต้องเผชิญกับความเจ็บปวดจากการสูญเสียคู่ชีวิตแล้ว แม่ยังต้องทำหน้าที่เป็นทั้งเสาหลักของครอบครัว เป็นผู้เลี้ยงดู ผู้ปกป้อง และผู้สร้างอนาคตที่มั่นคงให้กับลูกด้วยตัวคนเดียว แสดงให้เห็นถึงความเสียสละ ความอดทน และความรักอันยิ่งใหญ่ของแม่ที่มีต่อลูก

บทสรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมจีนแปลไทยเรื่อง แม่ผมเก็บขยะขาย พบว่า แม่ถูกนำเสนอผ่านภาพแทนที่หลากหลายซึ่งสะท้อนบทบาท หน้าที่ และคุณค่าของความเป็นแม่ในหลากหลายมิติ โดยภาพแทนของแม่ในเรื่องนี้สามารถจำแนกได้เป็น 6 ภาพแทน ได้แก่ ภาพแทนของหญิงที่เห็นความสำคัญ

ของการศึกษา หญิงสู้ชีวิต ผู้ชี้นำทางความคิดและจิตวิญญาณ ชนชั้นล่างที่ยอมรับในวิถีของตน ผู้สร้างแรงบันดาลใจ และภาพแทนของแม่เลี้ยงเดี่ยว ภาพแทนเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า แม่ไม่ใช่เพียงผู้ให้กำเนิดหรือผู้เลี้ยงดูเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้มีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ในการกำหนดทิศทางชีวิตของลูก ด้วยการเสียสละร่างกาย แรงใจ และยอมทนต่อความเหนื่อยยากในชีวิต เพื่อมุ่งหวังให้ลูกมีอนาคตที่ดีขึ้น ในภาพแทนของหญิงที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา แม่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจว่าการศึกษาคือเครื่องมือในการยกระดับชีวิตและสร้างโอกาสใหม่ให้แก่ลูก แมัตนเองจะมีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจหรือการศึกษา แต่ก็พร้อมสนับสนุนลูกอย่างเต็มที่ ภาพแทนของหญิงสู้ชีวิตและแม่เลี้ยงเดี่ยว เน้นถึงความมุ่งมั่น อดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ซึ่งเป็นคุณสมบัติของแม่ที่ต้องทำหน้าที่ทั้งผู้นำและผู้ดูแลครอบครัวพร้อมกัน ในขณะเดียวกัน ภาพแทนของผู้ชี้นำความคิดและผู้สร้างแรงบันดาลใจ ก็สะท้อนถึงบทบาทของแม่ในฐานะผู้ให้คำปรึกษาและเป็นแรงผลักดันให้ลูกกล้าคิด กล้าทำ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง ส่วนภาพแทนของแม่ในฐานะชนชั้นล่างที่ยอมรับในวิถีชีวิตของตนเองนั้น แสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในความขยัน อดทน และความเรียบง่าย โดยไม่ยึดติดกับค่านิยมของความหรูหรา แต่เน้นคุณค่าของการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี

ภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมจีนแปลไทยเรื่อง แม่ผมเก็บขยะขาย เป็นภาพแทนที่ถูกสร้างขึ้นผ่านมุมมองของลูกผู้เล่าเรื่อง ซึ่งมีอิทธิพลจากความรัก ความกตัญญู และความเข้าใจในความเสียสละของแม่ จึงไม่ใช่เพียงการสะท้อนความจริง แต่เป็นการสร้างความหมายขึ้นในบริบทเฉพาะ ผ่านภาษาวรรณกรรมที่เน้นคุณค่าของความเป็นแม่ในเชิงจิตวิญญาณ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Stuart Hall (2540, อ้างถึงใน ชุนชูเหล่ย และจันทรสุตา ไชยประเสริฐ, 2566) ที่มองว่า “ภาพแทน” คือกระบวนการสร้างความหมายทางสังคม มิใช่เพียงการถ่ายทอดสิ่งที่เป็นอย่างจริง ภาพของแม่ในเรื่องแม่จะมีอาชีพเก็บขยะ แต่กลับถูกเสนอให้เป็นบุคคลที่ยึดมั่นในคุณค่าของการศึกษา และมุ่งมั่นผลักดันให้ลูกได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่จนประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของขงจื๊อที่ว่า “ไม่ว่าใครก็สามารถรับการศึกษาได้” โดยชี้ให้เห็นว่าการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับชีวิต ไม่ขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจ และผู้เป็นพ่อแม่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนโอกาสนั้น อย่างไรก็ตาม การสร้างภาพของแม่ในลักษณะดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงการโรแมนติกิไซส์คือ การเน้นภาพอุดมคติของแม่ผู้เสียสละ อดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ซึ่งอาจทำให้มองข้ามความเป็นจริงที่ว่า แม่เลี้ยงเดี่ยวจำนวนมากในชีวิตจริงไม่ได้รับการยกย่องหรือการสนับสนุนจากสังคม ตามภาพในวรรณกรรม ภาพแทนของแม่ในเรื่องนี้จึงสะท้อนทั้งอุดมคติและแรงกดดันที่สังคมมีต่อบทบาทของแม่ โดยเฉพาะในฐานะผู้หญิงชนชั้นล่างที่ต้องรับบทบาททั้งผู้เลี้ยงดูและผู้นำครอบครัว ซึ่งผลจากการศึกษาภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมแปลเรื่อง แม่ผมเก็บขยะขาย มีความสอดคล้องกับการศึกษาของปีนอนงค์ จำปาเงิน (2566) ที่ได้ศึกษาภาพแทนของแม่เลี้ยงเดี่ยวในนวนิยายเรื่อง The Single Mom คุณแม่เลี้ยงเดี่ยวหัวใจรุ่มพรึง ซึ่งพบว่าภาพแทนของแม่ในวรรณกรรมดังกล่าวสะท้อนให้เห็นบทบาทของแม่ที่ต้องทำหน้าที่ทั้งในการเลี้ยงดูลูกและเป็นเสาหลักของครอบครัว โดยมีลักษณะของผู้หญิงที่เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ขณะเดียวกันก็ต้องแบกรับความคาดหวังของสังคมเกี่ยวกับการเป็นแม่ที่ดีที่สามารถดูแลลูกได้อย่างสมบูรณ์ แม้ว่าจะต้องเผชิญกับความกดดันและอุปสรรคในชีวิตก็ตาม ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับภาพแทนของแม่ใน แม่ผมเก็บขยะขาย ที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากในการหาเลี้ยงครอบครัวเพียงลำพัง แต่ยังคงมีความ

มุ้งมัน ทุ่มเท และเสี่ยสละเพื่อลูก นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่าภาพแทนของแม่ในทั้งสองเรื่องไม่เพียงแต่เป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ยึดมั่นอดทนเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ต้องปรับตัวและแบกรับบทบาทของผู้นำครอบครัวภายใต้บริบททางสังคมที่แตกต่างกันอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

จางไห่เซิง และหลี่เหว่ย. (2551). *แม่ผมเก็บขยะขาย*. (สุภารัตน์ ปริญญาภูมิชัย, ผู้แปล).

กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.

ชญาณีน บุญส่งศักดิ์ และธนพร หมูคำ. (2565). ภาพแทนชายไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์

“เลือดข้นคนจาง”. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ปริทัศน์*, 10(1), 67-77.

ชุนชูเหล่ย และจันท์สุตา ไชยประเสริฐ. (2566). ภาพแทนคนชั้นล่างที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *หลังเที่ยงคืนของ จำลอง ผึ้งชลจิตร*. ใน *การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14*, (น. 427-439). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ปิ่นอนงค์ จำปาเงิน. (2566). ภาพแทนแม่เลี้ยงเดี่ยวในนวนิยายเรื่อง *The single mom* คุณแม่เลี้ยงเดี่ยวหัวใจฟรุ้งฟรุ้ง. *วารสารช่อพะยอม*, 34(3), 87-106.

ละอองดาว จิตต์พิริยะการ. (2562). *หญิงม่าย : ภาพแทนนางเอกชายขอบในนวนิยายไทยร่วมสมัย*.

(วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.

สุพิชญา จันทราช. (2561). *กลวิธีการแตงนวนิยายแฟนตาซี กรณีศึกษา กลยาณี สุขชาสุณี*.

(วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต, วิทยาลัยนิเทศศาสตร์, สาขานิเทศศาสตร์.

หยางฉาน และจันท์สุตา ไชยประเสริฐ. (2565). มายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงในละครข้ามภพ เรื่อง *เพลิงพรางเทียน*. ใน *การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14*, (น. 231-244). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

เหวินตัน ฉิน. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทน “แม่จีน” ในวาทกรรมข่าวออนไลน์. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา*, 8(1), 278-301.